

İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ETİK KURUL YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

AMAÇ, KAPSAM, DAYANAK VE TANIMLAR

Amaç

Madde 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; İstanbul Aydın Üniversitesi bünyesinde kurulan Etik Kurulun oluşumunu, görevlerini ve çalışma esaslarını belirlemek ve düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2 – (1) Bu Yönerge, İstanbul Aydın Üniversitesi sorumlu araştırmacılarınca gerçekleştirilen her türlü bilimsel araştırma ve etkinliği, üniversite künyesiyle yayınlanmak üzere hazırlanan tüm çalışmaları, eğitim-öğretim, hizmet ve toplumsal sorumluluk faaliyetlerini, birimlerin kendi içinde ya da birbirleri ile olan birimler arası ilişkileri kapsar.

Dayanak

Madde 3 – (1) Bu Yönerge; senatonun, üniversitenin eğitim-öğretim, bilimsel araştırma ve yayın faaliyetlerinin esasları hakkında karar alma görevini düzenleyen 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu'nun 14. Maddesi ve Yüksek Öğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 – (1) Bu Yönergede yer verilen terimlerden;

- Üniversite: İstanbul Aydın Üniversitesi'ni,
- Rektörlük: İstanbul Aydın Üniversitesi Rektörlüğü'nü,
- Senato: İstanbul Aydın Üniversitesi Senatosu'nu,
- Birim: İstanbul Aydın Üniversitesi'ne bağlı tüm akademik ve idari birimleri,
- Sorumlu araştırmacı: İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kuruluna başvuran akademik ve idari personel ile öğrencileri,
- Kurul: İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulunu,
- Başkan: İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurul başkanını,
- Üye: İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurul üyesini,
- Bilim Alanı: Sosyal ve Beşeri Bilimleri
- Sekretarya: İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurul Sekretaryasını ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

ETİK KURUL, GÖREV VE YETKİLERİ

Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulun Amacı

Madde 5 – (1) Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulun amacı; İstanbul Aydın Üniversitesi bünyesinde gerçekleştirilen araştırma, yayın, eğitim-öğretim, toplumsal sorumluluk ve hizmet faaliyetlerinde uyulacak etik ilkelerin belirlenmesi, Senatoca onaylanan bu ilkelere uyulmasının sağlanması ve aykırı uygulamaların değerlendirilmesidir.

Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulun Oluşumu

Madde 6 – (1) Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurul; sosyal bilimlerden Senato tarafından seçilen en az 5

en çok 11 asıl ve üç yedek öğretim üyesinden oluşur.

Üyelerin Görev Süreleri

Madde 7 – (1) Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurul Üyelerinin görev süresi üç yıldır. Yenilenme sırasında bu Yönetmeliğin 6 ncı maddesindeki esaslar dikkate alınır.

(2) Görev süresi dolan bir üye, en çok iki dönem daha seçilebilir. Görev süresi dolmadan boşalan üyelik görevini, yerine geçtiği kişinin süresini tamamlamak üzere, seçilen yedek üye üstlenir.

Üyeliğini Sona Erdiren Haller

Madde 8 – (1) Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurul Üyelerinin süreleri dolmadan, herhangi bir nedenle görevlerine son verilemez.

(2) Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurul üyeliği yalnızca şu hallerde sona erer:

a) Görev süresinin tamamlanması,

b) Yazılı istifa beyanı,

c) Yurt dışı görevi, sağlık sorunu gibi gerekçelerle kesintisiz bir şekilde altı ayı aşan bir süreyle Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurul toplantılarına katılamayacağına anlaşılması,

ç) Bir takvim yılı içinde mazeretsiz olarak üç toplantıya katılmama,

d) Etik kurallara aykırı davranıldığına sabit olması.

Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulun Yapısı

Madde 9 – (1) Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurul ilk toplantısını en kıdemli öğretim üyesinin başkanlığında yapar ve üyeleri arasından üç yıllık süre için bir başkan, bir başkan yardımcısı seçer. Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurul başkanlığı görevi sadece bir dönem yürütülebilir.

(2) Başkanın yokluğunda, başkan yardımcısı Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurula başkanlık eder. Herhangi bir nedenle üye sıfatını kaybeden başkanın görevini, yeni başkanın seçileceği ilk Kurul toplantısına kadar başkan yardımcısı yürütür. Bu suretle göreve gelen başkan seleflerinin görev süresini tamamlar.

Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurul Sekreteryası

Madde 10 – (1) Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulun Sekreteryaya hizmetlerini yerine getirmek üzere gerekli personel, mekan, araç ve gereç ihtiyacı Rektörlük tarafından karşılanır.

Uzman ve Komisyonlar

Madde 11 – (1) Gerekli görmesi halinde Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurul, bağımsız uzman görüşlerinden yararlanabileceği gibi, uzmanlardan oluşan komisyonlar da kurabilir. Görüşüne başvuru uzmanlar ya da oluşturulan komisyon, ilgili dosya hakkında hazırladıkları raporu öngörülen sürede Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurula sunar.

Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulun Görev ve Yetkileri

Madde 12 – (1) Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurul, işbu Yönetmeliğin uygulanmasını sağlamaya yönelik olarak her türlü çalışmayı yürütmekle görevli olup, bu amaçla her türlü kararı alma yetkisine sahiptir.

(2) Bu çerçevede Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulun başlıca görev ve yetkileri şunlardır:

a) Üniversitede, Sosyal ve Beşeri Bilimler alanında uygulanacak etik ilkeleri ve bu ilkelerin uygulama yöntemlerini belirlemek ve Senatoya sunmak.

b) Etik ilkeler konusunda Üniversite Sosyal ve Beşeri Bilimler sorumlu araştırmacılarını bilgilendirmek.

c) Etik değerlerin ön plana çıkarılması, etik bilincin arttırılması ve etik yaşam kültürünün

kurumsallaşması için eğitici faaliyetler düzenlemek, etik konuyla ilgili bilimsel araştırma ve yayın yapılmasını teşvik etmek.

ç) Yönerge kapsamına giren her türlü etik sorunun tanımlanması ve çözümüne yönelik çalışmalar yapmak veya yaptırmak, karar almak, görüş bildirmek.

d) Etik kurallara aykırılığa yönelik somut iddiaları incelemek ve bir sonuca bağlamak.

e) Somut olayların incelenmesi için komisyonlar kurmak, uzman görüşüne başvurmak.

h) Yıllık raporlar hazırlayarak Rektörlüğe sunmak.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KURULA BAŞVURU VE İNCELEME

Başvuru Konusu ve Şekli

Madde 13 – (1) Yönerge kapsamında, Sekreteryaya aracılığıyla Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurula yapılacak başvurular elektronik belge sistemi üzerinden yazılı ve elektronik imzalı olarak gerçekleştirilebilir. Başvuranın kimlik bilgileri Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurul üyeleri dışında gizli tutulur.

(2) Etik ilkelere aykırılık iddiasına konu olan bir davranış nedeniyle başlatılan bir yargılama veya yürütülen bir disiplin soruşturması, Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulun inceleme ve karar verme yetkisini ortadan kaldırmaz. Bununla birlikte Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurul yapacağı incelemeyi, yargılama veya soruşturmanın sonuçlanmasına kadar erteleyebilir.

(3) Daha önce Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurul tarafından incelenip karara bağlanmış bir başvuru konusunda yeni kanıtlar gösterilmedikçe bir daha başvuru yapılamaz ve inceleme yapılamaz.

Başvuru Usulü

Madde 14 – (1) Başvuru dilekçesinde, başvuruyu yapan kişinin adı, soyadı, yerleşim yeri, iş adresi, - varsa- diğer iletişim bilgileri ve T.C. kimlik numarası ile imzası bulunur. Başvuru dilekçesi ile birlikte başvuru birimin talep edeceği gerekli ek belgeler sunulur.

Anılan bilgileri içermeyen, sahte kimlik bilgileri ile yapılan başvurular incelenmeye alınmaz.

(2) Dilekçenin okunaklı ve anlaşılır olması yeterlidir. Başvurunun Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurul kayıtlarına geçtiği tarih, başvuru tarihi olarak kabul edilir.

(3) Dilekçede, etik ilkeye aykırı davranış iddiasına ilişkin bilgiler açık ve ayrıntılı olarak belirtilir; iddia, kişi, zaman ve yer belirtilerek somutlaştırılır. Elde bulundurulmuş her türlü belge dilekçeye eklenir; diğer tanık ve delillere işaret edilir.

Başvuruların Kabulü ve İncelenmesi

Madde 15 – (1) Başkan yapılan tüm başvuruları, değerlendirilmek üzere Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulun yapacağı ilk toplantının gündemine alır. Birimler ve Rektörlük de, somut bazı olayların değerlendirilmesi için Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurula dosya gönderebilir.

(2) Yapılan başvuruların usul bakımından kabulü ve değerlendirmeye alınması yetkisi münhasıran Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurula aittir. Usulüne uygun olmadığı için incelemeye alınmayan başvurular, başvuru sahibine yazılı olarak bildirilir.

(3) Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurul incelemesini en geç üç ay içerisinde tamamlar ve nihai raporunu hazırlar.

Bu süre, başvurunun kayda alındığı tarihte başlar. Gerek görülmesi halinde Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurul bu süreyi bir defaya mahsus olmak üzere üç aya kadar uzatabileceği gibi, bazı başvuruların incelenmesini üç ay süreyle erteleyebilir.

Re'sen İnceleme

Madde 16 – (1) Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurul, herhangi bir şekilde bilgi sahibi olduğu ve görev alanı içerisinde bulunan bir etik ihlaline yönelik re'sen inceleme başlatılmasını isteyebilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

KURULUN ÇALIŞMA DÜZENİ

Raportöre Tevdi

Madde 17 – (1) Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurul, hakkında inceleme kararı verdiği her dosya için Sosyal ve Beşeri Bilimler alanında çalışan öğretim üyeleri arasından bir raportör görevlendirir.

(2) Belirli bir dosyanın etik açıdan incelenmesiyle görevlendirilen raportör, gerekçelerini yazılı olarak bildirmek suretiyle bu görevden çekilebilir.

(3) Raportör, Sekreteryaya aracılığıyla İstanbul Aydın Üniversitesi sorumlu araştırmacılarından dosyayla ilgili doğrudan yazılı bilgi alabilir. Bu bilgi ve belgeler Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurul inceleme dosyasında saklanır.

(4) Raportör, bir ay içerisinde incelemesini tamamlayarak, yorum ve önerisini de içeren yazılı raporunu Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurula sunar.

Dosya Üzerinden İnceleme

Madde 18 – (1) Kurul ilke olarak tüm değerlendirmelerini dosya üzerinden yapar. Bununla birlikte ihtiyaç duyduğunda ilgili kişilerden yazılı ya da sözlü bilgi alabilir. Etik ihlali gerekçesine dayalı olarak hakkında başvuruda bulunulan kişiye, yazılı olarak konuyla ilgili açıklama yapma hakkı tanınır. Açıklama hakkının kendisine bildirildiği tarihten itibaren iki hafta içinde geçerli bir mazereti olmaksızın yanıt vermeyen kişi, açıklama hakkından feragat etmiş sayılır. Bu durumda Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurul mevcut bilgi ve belgelere dayalı olarak değerlendirme yapar.

(2) Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurul ayrıca gerekli gördüğü durumlarda ilgili kişileri toplantıda dinlemek üzere davet de edebilir. Kişilerin bu daveti kabul etmesi durumunda yapılan oturumda yalnız davetlilere yönelik sorular sorulur ve yanıtlar kaydedilir.

(3) Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurul, faaliyetinde tamamen bağımsız olup, yapılan başvuruları yalnızca etik ilkelere uygunluk açısından inceler ve karara bağlar.

Toplantı ve Karar Alma Usulü

Madde 19 – (1) Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurul, olağan gündemini görüşmek üzere ayda en az bir defa toplanır. Kurul gerektiğinde, başkanın çağrısı üzerine olağanüstü olarak da toplanabilir.

(2) Üyeler, kendilerinin bir biçimde ilgili buldukları gündem maddelerine ilişkin müzakerelere katılamaz ve oy kullanmazlar.

(3) Toplantı kapalı usulde yapılır. Üyeler, inceleme konusu dosyaların içeriğini Kurul toplantısı dışında başkaları ile tartışamaz ve dosyaların içeriği hakkında bilgi veremez.

(4) Kararlar üye tam sayısının üçte ikisinin aynı yöndeki oyu ile alınır. Oylamada hiçbir üye çekimser oy kullanamaz.

(5) Alınan karar gerekçelerle birlikte yazılarak, toplantıya katılan üyelerin tamamı tarafından imzalanır. Karşı oy kullanan üyeler, yazılı muhalefet gerekçelerini karara ekleyebilirler.

Kararlar Üzerine Yapılacak İşlem

Madde 20 – (1) Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurul bir tespit niteliğindeki kararını Rektörlüğe, iddia sahibine/sahiplerine ve hakkında karar verilen kişiye yazılı olarak bildirir. Esastan incelemeye alınmayan

başvurular hakkında verilen kararlar ise yalnızca başvuru sahibine bildirilir.

Gizlilik ve Saklama

Madde 21 – (1) Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulda yapılan tüm incelemelerde gizlilik esastır. Kurula sunulan dosyalardaki belgelerin gizliliğinin ve güvenliğinin korunmasından Sekretarya sorumludur.

(2) Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulun inceleme dosyası, içindeki tüm belgeler ve yazışma örnekleri ile birlikte süresiz saklanır.

Yazışmalar

Madde 22 – (1) Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurul inceleme ve değerlendirmeleri sırasında başka kurum ve kuruluşlarla yapması gereken tüm yazışmaları, doğrudan Sekretarya aracılığıyla yapar.

BEŞİNCİ BÖLÜM

SON HÜKÜMLER

Hüküm Bulunmayan Haller

Madde 23– (1) Bu Yönergede hüküm bulunmayan hallerde; ilgili diğer mevzuat hükümleri uygulanır.

Yürürlük

Madde 24 – (1) İstanbul Aydın Üniversitesi Senatosunca kabul edilen bu Yönerge, yayımı tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 25 – (1) Bu Yönerge, İstanbul Aydın Üniversitesi Rektörü tarafından yürütülür.

Geçici Madde 1 – (1) Kurum dışından Etik Kurul değerlendirmesi için yapılan başvurular Mütevelli Heyet Başkanlığı'nın başvuru yılı için belirleyeceği ücrete tabidir. Ancak, akademik amaçlı ve/veya uzmanlık tezi olarak yapılacak araştırmalar için ve destekleyicisinin İstanbul Aydın Üniversitesi mensupları ve/veya devlet fonları (TÜBİTAK, DPT, Üniversite araştırma fonu vs.) olduğu durumlarda etik kurul başvuru ücreti alınmaz.